

אור

הגאולה

הספר שלי אתחלתא דגאולה

פרשת דברים ■ ו' אב תשע"ד 84

עיונים ועצות למעשה מתורות רביה"ק ■ עפ"י העמוד היומי בליקו"מ

התורות שנלמדו השבוע: כ"ה-מ"ו ח"ב

לוח העמוד היומי

יום	התאריך בחודש	העמוד בליקו"מ ח"ב	לקיחה חז"ת
שבת	ו'	כו.	קצ"ח
ראשון	ז'	כז.	קצ"ט
שני	ח'	כז.	ר'
שלישי	ט'	כז.	ר"א
רביעי	י'	כח.	ר"ב
חמישי	יא'	כח.	ר"ג
שישי	י"ב	כט.	ר"ד

לקוטי-הלכות הלכה למעשה

עפ"י הדף היומי בליקו"מ

הל' מצוות ג' - ד'

א. מי שזוכה להיות נכלל בשם הצדיק, דהיינו ששם הצדיק נקרא עליו, או שעל כל פנים נכנס בלבו שם הצדיק והוא מאמין בו והוא יקר וחשוב בעיניו ונכלל בהפאר והיפי והחן האמת של הצדיק או שרואה אותו בעיניו וכו'. על ידי כל זה נמשך עליו קדשת הצדיק, שהוא הראש ביה, שעל ידי זה מסתכל על עצמו בכל המדות שהם כלל התורה עד שזוכה לשוב אל ה'.

(ד - ט)

ב. עקר ההתקבצות אל הצדיק הוא על ידי הפה, על ידי שמדברים דברי תורה שמקבלים ממנו בפה. (ד - ט)

ג. עצם החכמה שבמח רחוק מאד מכל התאוות והמדות רעות, ועקר המלחמה לקשר החכמה שבמח עם הלב, שלא יהיה ברשות לבו, רק יהיה לבו ברשותו. (ד - ט)

ד. על ידי שישאל קמים בחצות ומתאבלין על חרבן בית המקדש, על ידי זה יתקיים "לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר", שבחינת מאורי אש יתהפכו למאורי אור לכבוד ולתפארת. (ד - י)

ה. עקר התרחקות ישאל מאביהם שבשמים ועקר כלל כל הפגמים ואריכות הגלות הוא על ידי הפגם שפוגמין בכבוד הצדיק האמת, והתקון לזה לקום בחצות לילה ולהתאבל מאד על חרבן בית המקדש, הינו על חטאינו שגרמו חרבן או שמעכבין בגן בית המקדש ועל ידי זה נזכה לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר. (ד - יג)



מעלת הלימוד

שמעתי מפיו הקדוש שפעם אחת דבר מהספר שלו שנדפס ענה ואמר והיה שוחק קצת אז, ואמר: שידפסו ספריו ויכתבו על כל ספר וספר שלו בעל המחבר ספר פלוני ופלוני וכו' בדרך שפותבין על המחברים שחברו ספרים הרבה. ורמז לנו בזה שישארו ממנו ספרים הרבה וכן נתקיים קצת בעזרת השם.

(חיי מוהר"ן - שפי"ג)



תורה כ"ה ח"ב - התבודדות

כשדיבר עמי וגילה לי הדרך לעשות מהתורות תפלות כנדפס (בלקוטי תנינא סימן כ"ה) אמר לי שטוב לכתוב לעצמו התפלות. ואז ראיתי והבנתי בתנועותיו הקדושים שהוא דבר נפלא ונורא מאד מאד לעשות מהתורות תפלות. וכמו שאמר שנעשין מזה שעשועים גדולים למעלה וכו'.

גם פעם אחת היה מדבר עם אחד והיה מתגעגע מאד שיעשו מהתורות תפלות. ואמר: אני חפץ מאד שיעשו מהתורות תפלות אך איני יודע למי מוסרים זאת. ופעם אחד הראה לי בספר אחד שהיה אצלו שנתחבר בסמוך הנקרא "יד הקטנה" ובסוף מבאר שם כמה ענינים בלשון תפילה שמדבר להשם יתברך ומתחיל כל ענין אלקי וכו'. וקרא אותי וצוה לעין בו בפנים, ורמז לי אז כמדבר. ראה שזה המחבר מדבר כמה ענינים מדרושו להשם יתברך בלשון תפילה. ורמז לי שתשוקתו מאד לעשות כן מתורותיו הקדושות לעשות מכל התורות תפלות. כי כן היה דרכו לרמז על דברים גבוהים על ידי דברים קטנים, מחמת שהיה קשה לו לבאר דעתו בפרוש מגודל הקטרוגים והמניעות ועוד מכמה טעמים. על כן רמז בדרכים נפלאים כדי שהאדם בעצמו יבין דעתו מאליו אם ירצה. ויש בזה ענינים נפלאים בהנהגתו עמי בכמה ענינים ואי אפשר לבארם.

(שיחות הר"ן - קמ"ה)

עצה הכוללת הכל!

התבודדות

ישנה עצה אחת הכוללת ה-כ-ל, היא אפשרית תמיד, מתאימה לכל אדם בכל מצב שיהיה, והיא בעצם הדרך היחידה. כי מלבדה, אין לנו דרך אחרת!!!

"וגילה לנו אשר אין שום עצה להינצל מגודל התגברות היצר שתמיד הוא שוקק ומתאוה להכשיל את האדם. רק על ידי התבודדות!

אשר כל אדם באיזה מקום וזמן שהוא ובאיזה מדרגה שהוא כפי אשר כל אחד יודע את נגעי לבבו ומכאובי נפשו, יקבע לעצמו מקום מיוחד לשפוך שם לבבו לפניו יתברך מכל מה שעובר עליו בלשון שאנו מדברים בו ולבקשו, שיקרבהו לעבודתו יתברך ויעזרהו שלא יתפס ברשת הבעל דבר חס ושלוס, ואפלו אם כבר, חס ושלוס, נכשל במה שנכשל אם לא יתיאש עצמו מצעקה ותפלה להשם יתברך, יזכה בודאי לקום מנפילתו, ואמר בזה הלשון: "אפילו אז מע פאלט אין אבלטא אריין,

"ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה הכל. דהיינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצון ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת... והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. כי על כל מה שייחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך.

ודע, שבמה וכמה צדיקים גדולים מפרסמים ספרו, שלא באו למדרגתם, רק על ידי הנהגה זו. והמשפיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה, והוא דבר השונה לכל נפש מקטן ועד גדול, כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו, ועל ידי זה יבואו למעלה גדולה. אשרי שיאחז בזה."

”תפילה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו”. רבונו של עולם, עזרני לפרש כל שיחתי לפניך בכל יום ובכל עת תמיד. זכני והושיעני שאזכה להרבות בשיחה ביני לבין קוני, עד שאזכה לבלות רוב היום והלילה על ענין זה כל ימי חיי. ותרחם עלי ותפתח את פי בכל עת, ותשלח לי דבורים אמתיים וקדושים ממעון קדשך מן השמים, להעתיך ולהתפלל ולבקש מלפניך על נפשי בכל עת בדבורים חדשים. ותעזרני תמיד להרבות בעתך, בדברי רצוי ופיוס וטענות ואמתלאות נכונות בדברי חן ותחנונים, באפן שאזכה תמיד לעורר רחמיך הרבים עלי שתושיעני בכל עת להתקרב אליך. ואזכה בכל פעם לעלות מדרגא לדרגא, להתקרב אליך בכל עת בהתקרבות גדול יותר. (לקוטי תפילות כ"ב ח"ב – על תו' כ"ה ח"ב)

תו' מ' ח"ב

מאחורי הסיפור

”אבל מי הוא זה שיוכל לראות את השם ותבנך, שיוכל לראות התפארותו ותבנך, אמן מי שרואה את הצדיק האמת, שהוא מקרב בני אדם לעבודתו ותבנך, והוא עקר התקרבות ישאל לאביהם שבשמים, נמצא שהוא בעצמו ההתפארות שפתפאר השם ותבנך בעמו, כי על ידו כל ההתקרבות וההתפארות.” (ליקו"ם תורה ס' ח"ב)

בחלום - מבעד לחלון

בקהילת קודש מזיבוז היה אחד שלא היה שלם עם הבעל שם טוב, ואצלו היה מלמד למדן מופלג, בכל דבריו משכיל, אשר גם הוא היה מרחיק את עצמו מהבעל שם טוב. ורצון הרב היה גדול מאוד לקרבו לעבודת ה', כי הוא היה מסוגל לכל טוב, אבל נפלא בעיניו האידך יפול דבר, כי היה מתרחק מאוד, ובפרט שגם בעל הבית שלו היה לו לשמירה מעולה.

פעם אחת, בליל שבת, חלם המלמד האידך שהוא מטייל בקהילת קודש מזיבוז בכל העיר ורואה פלטיץ אחד נאה ומהודר בהידור היותר אפשרי. תמה מאוד על זה ולא שבעה עינו בראייתו, כי כל מה שמרבה להביט הוא רואה יותר נפלאות,

אחר כך שם אל לבו: - הנה כל זה הסיפור הוא רק מעצם חומר הבניין, ומכל שכן כשאסתכל בהדרת יופי המלאכה והציורים. כאשר נתן אל לבו להעמיק ביופי המלאכה נתפלא מאוד על זה, כי ממש בכל שטח קטן הוא חכמה ומלאכה אשר לא נראה דוגמתה בכל העולם, ולבו ראה הרבה חכמה. נמשך אחריו בכלות הנפש ממש. ושוב אמר אל לבו: כיוון שחיצוניות הפלטיץ היא מהודרת כל כך, מכל שכן פנימיות הפלטיץ. בודאי אין ערוך אליו. כשניגש אל החלון לראות בפנימיותו,

ראה: הבעל שם טוב וכל סיעתא קדישא דיליה מסובין על השולחן, והבעל שם טוב אומר דברי תורה. נתלהב לבו להיכנס לפני ולפנים, ורץ אל הדלת. כשרצה ליכנס דחף אותו המשרת ולא הניחו לפנים. נצטער מאוד על זה. עם כל זאת בגודל חשקו ורצונו לשמוע דבר ה' עמד אצל החלון ושמע כל דבריו הקדושים.

הקיצוץ, והנה חלום.

התחיל לחזור על דברי התורה ששמע, והנה מתוק מדבש. חזר עליהם בי וגי פעמים. אבל בהיות שהיה עדיין חצות לילה הוכרח לישון עוד הפעם. בבוקר, כשקם ממשכבו, והנה החלום הוא זוכר בבירור גמור, אבל דברי התורה נשתכחו ממנו לגמרי. נצטער מאוד על זה, עד שהיה ממש כמבולבל מרוב הצער, ולא ידע האידך להתפלל.

בעת סעודת שחרית ישב כמשתומם.

אמר בעל הבית אליו: - מה יום מיומיים?

אם חלם מעלתו איזה חלום לא טוב נטיבו בפני תלתא דרחמי ליה. - ולא ענהו.

ואפשר שהיה הולך בעצמו אל הבעל שם טוב, אלא שזכר ההרחקה שהרחיקו המשרת בחלום, ונתיירא מאוד שמא יהיה גם בהקיצוץ כך, ודי לו חרפה ובוז. כך היה כל היום בצער גדול.

בשעת הסעודה השלישית צווה הבעל שם טוב: "לכו לבית הנגיד הידוע וקראו לי את המלמד שיבוא לכאן". - היה נפלא מאוד בעיניהם.

ותכף, כשפתח השליח את הדלת ואמר למלמד: - הבעל שם טוב קרא את מעלתו שיבוא אליו - מיד דלג על השולחן ורץ כמשוגע בלי טווליק.

ואז שמע אותן דברי תורה ששמע בלילה. מיד נתעלף.

כששב רוחו אליו אמר לו הבעש"ט בבדיחות: - "אם היית שומע דבר חדש היית צריך להתפעל כל כך. אבל אין זה דבר חדש, שהרי שמעת כבר כל זה בלילה".

אז הבין כי דבר ה' הוא. נתקרב אליו בכל לבו ונעשה צדיק גמור.

לומדים ספר-המידות



מותר לבייש את הרבנים, ששוכרין את הרבנות לשם גאווה, וראוי לבזותן ולהקל בכבודן, ואין עומדין בפניהם, ואין קורין אותן רבי, והטלית שעליו כמרדעת של חמור. (בושה ב-)

ר' מנא מיקל לאילין דמתמניי בכסף. רבי אימי קרא עליהון 'אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם'. אמר ר' יאשי' וטלית שעליו כמרדעת של חמור. אמר ר' שיין זה שהוא מתמניי בכסף אין עומדין מפניו, ואין קורין אותו רבי, והטלית שעליו כמרדעת של חמור. (תלמוד ירושלמי בכורים דף יא - ב)

אין למנות דיין שאינו הגון, וכל מי שממנה מי שאינו הגון ואינו חכם בתורה אפילו יש לו מדות אחרות טובות הרי זה עובר בלא תעשה. ואמרו חכמים: כל הממנה דיין שאינו הגון כאילו מקים מצבה ובמקום תלמידי חכמים כאילו נוטע אשרה ועוד דרשו חכמים לא תעשו אתי אלהי כסף וגומר זה הבא בשביל כסף וזהב, וזהו דיין שמינוהו בשביל עושרו. וכל דיין המתמנה בשביל כסף אסור לעמוד לפניו, ולא עוד אלא שמצוה להקל בו ולזלזל בו. (חושן משפט סימן ח' - סעיפים א-ב)

כתיב: "לא תעשו אתי אלהי כסף ואלהי זהב", אלהי כסף ואלהי זהב הוא דלא עבדי הא דעץ שרי? אמר רב אשי אלוה הבא בשביל כסף ואלוה הבא בשביל זהב, פי' רש"י ז"ל אלוה הבא בשביל כסף, דיין שהעמידוהו על ידי שנתן ממון למלך על כך, פירש מהרש"א ז"ל בשביל כסף וזהב וכו', יש לפרשו בשתים רעות שעשו כי הם מתמנים בשביל הזהב וכסף שנותנים למלך או לנשיא, גם מה שעושים כן הוא בשביל הכסף והזהב שרוצים לאסוף על-ידי הרבנות והדיניות ולמלאות חסרון כסף וזהב שכבר יצא מידם שנתנו לאותן שמינו אותם, והוא קרדום לו לאכול ממנו להתעשר מרבנות. והנה חטא ואשמה זו נשתרבב עתה בקרוב בינינו, וכבר באו רבותינו כמה פעמים בהתחלת המום ואשמה זו בגזירת ועונשין חמורות חרמות וממון בדבר הזה שלא יתמנה שום רב ומורה בכסף וזהב הן ליתן ליחידים הן לרבים, אבל אין איש שם לב על העונש הנזכר בשמעתין דעתיד הקדוש ברוך הוא ליפרע מן מעמידים. גם דימו עון הזה לעי"ז ויצא הדבר לנו בדור הזה למכשול ולמזכרת עון בכמה תקלות וקלקולים אשר באו לנו בדור הזה עי"ז וכו' עי"ש.

ועתה בדור הזה החכמים בעיניהם ולהטיב לא ידעו רק באים להשתרר על הצבור שלא לשם שמים, ורודפים אחר השררה בממונם לעבור ולהכשיל המקבל ממנו בכל עונשים המוזכר, ולפי שהם אינן עושין כן אלא להתגדל ולהתכבד בתורה שאין בידם אמרו בירושלמי דבכורים דראוי לבזותן ולהקל בכבודן, וזהו שאמר ר' מנא מיקל לאילין דמתמניי בכסף, ר' אמי קרא עליהון אלהי כסף וגומר אין עומדין מפניו ואין קורין אותו רבי והטלית שעליו כמרדעת של חמור ע"כ וכו' עי"ש, והנה זה המתמנה בכסף וזהב ועושה לו טלית של ת"ח להתנאות בו הוא לובש אותו תמיד כדי שיהא ניכר שהוא אחד מכלל החכמים ובזולת הטלית שעליו לא יהיה ניכר לת"ח והרי טליתו דומה למרדעת של חמור שהוא תמיד עליו ולא ינטל ממנו כמו שאמרו חמור אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה ובעי מרדעת ע"כ.

(רב ייבי על התורה - עין משפט)

שלא תאמר למדתי הלכות די לי. תלמוד לומר: "כי אם שמור תשמרון את כל המצוה הזאת", 'כל המצוה' - לימוד מדרש הלכות ואגדות. (ספרי - עקב - י"ב)

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן" (א - א)

אלה הדברים - דברי תורה

"אמר להם דברים אני מבקש שנאמר 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ואני מוחל על כל עונותיכם ואין דברים אלא דברי תורה שנאמר (דברים א) 'אלה הדברים אשר דבר משה'".

(מדרש רבה שמות לח - ד)



אלה הדברים - כדבורים

"אלה הדברים" - מה הדבורה הזו דובשה לבעלה ועוקצה לאחרים, כך הן דברי תורה סם חיים לישראל וסם המוות לעובדי כוכבים.

אמר רבי יהודה ב"ר סימון בשם רבי לוי: מה הדבורה הזאת כל מה שהיא מסגלת מסגלת לבעליה, כך כל מה שישראל מסגלין מצות ומעשים טובים הם מסגלים לאביהם שבשמים.

(מדרש רבה דברים א - ו)



אלה הדברים - בכח התורה

עד שלא זכה משה לתורה כתיב בו "לא איש דברים אנכי". כיון שזכה לתורה נתרפא לשונו והתחיל מדבר, שנאמר: "אלה הדברים אשר דבר משה". וכן לעתיד לבוא ועלה לתרופה מי שהוא אלם לועט מתרפא לשונו ומצחצח מיד בדברי תורה, שנאמר: 'ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה ואין מזה ומזה אלא 'יתורה', שנאמר: 'מזה ומזה הם כתובים'. אמר הקדוש ברוך הוא: ראה לשונה של תורה שמרפא את הלשון, שנאמר: 'מרפא לשון עץ חיים'.

(ילקוט שמעוני שמות)

בין המצרים

אלה הדברים - כך גם יהיה בקרוב בציון

"אלה הדברים" - יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא יתברך ויתעלה זכרו, שכל הנסים שעשה לישראל במדבר כך עתיד לעשות להם בציון. במדבר כתיב: "אלה הדברים" ובציון כתיב: (ישעיה מב) 'אשים מחשך לפניך לאור ומעקשים למישור 'אלה הדברים' עשיתים ולא עזבתים'.

במדבר כתיב: (שמות כ) 'וכל העם רואים את הקולות', ובציון כתיב: (ירמיה לד) 'קול ששון וקול שמחה'. במדבר: 'ארץ רעשה אף שמים נטפו', (תהלים סח) ובציון: 'אני מרעיש את השמים ואת הארץ'. (חגי ב) במדבר: 'וה' הולך לפניו יומם', (שמות יב) ובציון: 'כי הולך לפניכם ה' ומאספכם וגו'. (ישעיה נב) במדבר: 'כי ישוב ה' לשוב עליו', (דברים ל) ובציון: 'וגלתי בירושלים וששתי בעמי' (ישעיה סה) **'ישושים**

מדבר וציה'. (שם לה)

מה ראה ישעיה לומר כך?

אלא לפי שכשעברו ישראל את התורה עמד הושע ואמר: 'ושמתיה כמדבר ושתיה כארץ ציה' (הושע ב) לפיכך אמר ישעיה: **'ישושים מדבר וציה'.**

וכל נחמות שאמר ישעיה 'ישושים מדבר וגו', "כפלים הם, לפי שלקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה' (ישעיה מ) לפיכך נחומיה בלשון כפלים, 'נחמו נחמו עמי' (שם) 'אנכי אנכי הוא מנחמכם' (שם נא) 'עורי עורי' (שם) 'שוש אשישי' (שם) 'פרוח תפרח ותגלי'. (שם סא) דבר אחר: **'ישושים מדבר וציה'** מפני מה כתיב כך?

ללמדך שבשעה שהקדוש ברוך הוא מגלה שכינתו על ישראל אינו נגלה עליהם כאחת מפני שאינן יכולין לעמוד באותה טובה בפעם אחת, שאם יגלה להם טובתו כאחת ימותו כולם.

ראה מה כתיב: (שם טז) 'ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו' צא ולמד מיוסף בשעה שנתודע לאחיו לאחר כמה שנים אמר להם אני יוסף אחיכם מתו כלם ולא יכלו לענות אותו וגו', הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה, אלא מה הקדוש ברוך הוא עושה מתגלה להם קמעא קמעא, בתחילה משיש את המדבר שנאמר: **'ישושים מדבר וציה'**, ואחר כך: **'תגל ערבה ותפרח כחבצלת'**, ואחרי כן: **'פרוח תפרח'**, ואחרי כן: **'כבוד הלבנון נתן לה'**, ואחרי כן: **'המה יראו כבוד ה' הדר אלהינו'**.

לפיכך אמר דוד: (תהלים קב) "כי בנה ה' ציון נראה בכבודו", ואומר: (ישעיה נב) "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" ואומר: (שם כה) "ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו וגו'".

(מדרש תנחומא דברים פרק א)

לקוטי מוה"ר"ן

תורה מ"ד ח"ב

גם החכמות שיש בעבודת השם בעצמו צריכין גם כן להרחיק מאד. הינו מה שחושב ומדקדק ביותר וחוקר אם הוא יוצא פראוי במה שעושה. ומחפש אחר חמרות יתרות. ואלו החכמות מפילים מאד את האדם מעבודת ה'. וכל זה הם בלבולים ודמיונות מהפעל-דבר לבטלו מעבודתו. ואין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניא וכו' ועל אלו האנשים נאמר וחי בהם ולא שימותו בהם. כי אין להם שום חיות מהעבודה והמצוות שעושים מחמת החמרות והמכה שחורות שלהם.

והחכמה הגדולה שבכל החכמות הוא לבלי להיות חכם כלל רק לעבד אותו יתברך בתמימות ובפשטות.

והעקר הוא כי רחמנא לבא בעי. (קיצור ליקוטי מוה"ר מ"ד ח"ב)



הספר הנדיר "יחוס הגדולים" מאת הרה"ח ר' שמואל הורביץ ז"ל
057-3155-466